

Fám Erika - Magma Műhely: interaktív kísérletek a képelmélet és kortárs művészet megismertetésére

Fám Erika

A képekkel bő két évtizede foglalkozom úgy elméleti, mint gyakorlati vonatkozásaiban, filozófiatanárként, filmesztétaként, képkutatóként, múzeumpedagógusként. A képelmélet, filmelmélet valamint a kortárs vizuális művészet központi szerepet kapott posztuniverzitáris tanulmányaimban és kutatómunkámban illetve pedagógusként is igyekeztem lépéseket tenni a képi kultúra továbbadásának érdekében valamint a képanyelv megismertetését és a képértés képességének a kialakítását elsődleges feladatomban tekintetem. Így született meg a *Mozgóképek és filmművészet* c. interaktív oktató CD (2005), a *Séták filmmel* c. (2006) filmnyelvi útmutató, számos filmkritika, filmelemzés, színházkritika, kortárs kiállítások nyomán létrejövő tanulmányok, képelméleti írások, recenziók, módszertani írások.

2014-ben kezdtem el intenzíven a Magma Kortárs Művészeti Kiállítótérben tárlatvezetéseket, interaktív képértési és képalkotási műhelyfoglalkozásokat tartani.

Létrehoztam a Magma Műhelyt, amelynek keretében a kortárs művészet művészetpedagógiai, képelméleti módszerekkel történő közvetítése volt a cél 3-18 éves korig, az adott életkornak megfelelő módszerek által. A Magma-val mint külső munkatárs kollaboráltam, nem volt alkalmazotti viszonyom múzeumpedagógusként, voltaképpen szabadúszóként vállaltam ezt a szerepet, sokszor önkéntes munkaként. Kortárs művészetpedagógiai tapasztalatokra építve folyamatban van a *Miért kortárs?* c. könyv megírása, amely az akadémikus megközelítés és a játékosság alterációjával kíván kapaszkodókat adni kortól függetlenül azoknak, akik érdeklődnek a kortárs művészet iránt és kíváncsivá próbálja tenni azokat, akiknek még nem voltak meghatározó élményeik ezen a téren.

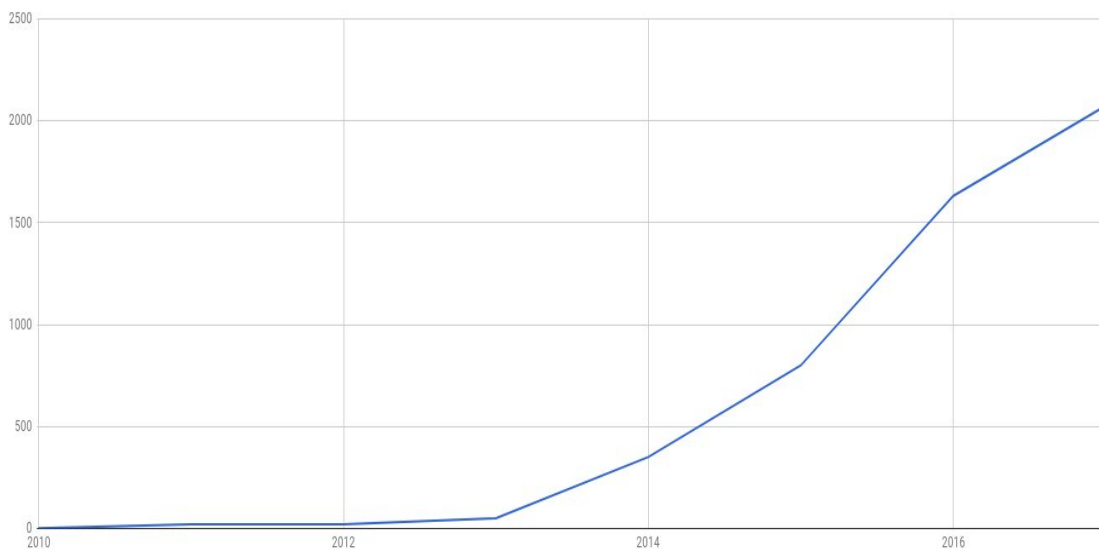
Az elkövetkező tervek között szerepel egy *Touch me!* kiállítás szervezése, ahol a diákok mindent megfoghatnak, tapintással is jelen lehetnek valamint a *Beszélő képek* c. kiállítás, ahol majd megszólalnak valóban a képek. Emelett képterápiás foglalkozások bevezetését tervezem gyerekek és felnőttek számára, amelynek keretében kortárs vizuális művek adnak keretet önismereti valamint önkifejezési próbálkozásokhoz.

Magma Műhely

A Magma-Műhely azzal a céllal alakult, hogy a közelebb kerülhessenek a gyerekek, minél korábban a kortárs művészethez, elsősorban a képelmélet felől közelítve valamint az interaktív részvétel által. Három életkori csoport igényeihez igazítottam a művészetpedagógiai módszereket, az óvodás-kisiskolás (3-8 évesek) csoport, az elemi és kezdő gimnazisták (9-12 évesek) valamint a kiskamaszok-kamaszok csoportja (13-18 évesek) külön munkamódszerrel és sajátos tárlatvezetési technikával találkozhattak a

műhelyfoglalkozások alatt. Ezen kívül külön stratégiát dolgoztam ki azoknak a kislétszámú csoportoknak, akik valamilyen speciális iskolából érkeztek, illetve valamilyen oknál fogva hátrányos helyzetűek, legyen az szociális, biológiai eredetű. A Magma Műhely keretében felnőttek számára is tartottam tárlatvezetést évente 2 alkalommal, képelméleti alapfogalmakra építve az interaktív párbeszédet.

Az iskolai év szerkezetéhez igazítva, a **Magma Műhely** keretei között **évente** átlag **80** csoport és **1500-2000** gyerek vett részt a foglalkozásokon, többnyire az iskolai órák alatt. A Magma korábban is szervezett évi 5-10 csoport számára tárlatvezetést vagy foglalkozást, azonban az alábbi grafikon is mutatja, hogy milyen intenzitással növekedett meg 2015-ben a kortárs kiállítóterbe érkező diákok száma.

Módszertani struktúra:

1. óvodás-kisiskolás (3-8 évesek) csoportnak:

- a kiállítóter felfedezése, élhető térré alakítása - szabad mozgás a térben, irányított mozgás a térben, mozgáshoz kötött látás-gyakorlatok
- perspektivikus látás gyakorlása - állva, guggolva, leülve, feküdvé nézni a kiállított műveket
- asszociációs játék: mi jut eszedbe? Mesélj! az adott mű kapcsán vagy Hogy érzed magad ebben a térben?
- mimézis: utánozd le mozgással, hanggal, mozdulattal, mimikával amit látsz
- alkosd újra! egy-egy a kiállításon használt nem mindennapi technika kipróbálása
- alapfogalmak átadása a vizuális művészettel kapcsolatban

2. elemi és kezdő gimnazisták (9-12 évesek):

- a. csapatmunka az alkotásban: alkotócsoporthoz létrehozása, feladatmegosztás - kreatív megoldások kidolgozása, kivitelezése
- b. tárlatvezetésnél dialógusok kialakítása, arra törekedni, hogy párban dolgozzanak - meséljenek egymásnak az adott műről
- c. a kortárs művészet sajátosságainak a felfedezése
- d. alapfogalmak megismerése, kipróbálása: konkrét-absztrakt
- e. digitális kísérletek: okostelefon használata műhelymunka során

3. kiskamaszok-kamaszok csoportja (13-18 évesek)

- a. a kortárs művészet helye, szerepe a társadalomban, a szubjektív tartalmak kialakításában játszott szerepe
- b. a kortárs művészet interdiszciplináris kapcsolatrendszerének a hangsúlyozása, kortárs művészet és fizika, matematika, kémia, irodalom, természet- és társadalomtudományok bevonása a tárlatvezetésbe illetve a műhelymunkákba, hogy azt érezhessék a résztvevők, hogy a kortárs művészet nem egy sziget, ahová nehezen vagy alig lehet eljutni, amit nehezen vagy egyáltalán nem lehet megérteni, hanem kapcsolódik a mindennapjainkhoz, a művészet és a tudomány számos területéhez
- c. az okostelefon használata: kettős céllal történik:
  - I. az okostelefon, mint tabu, tiltott tárgy van jelen nagyon sok oktatási intézményben - ezt próbáltam feloldani, a kiskamaszok-kamaszok akkor érezhetik otthonosan magukat egy adott térben, ha a saját eszközeiket is használhatják
  - II. az okostelefon rengeteg olyan lehetőséget biztosít, amelyet érdemes kihasználni, kivételes lehetőség a pedagógus számára az a tény, hogy majdnem kivétel nélkül van a kamaszoknak okos telefonjuk és megtanulhatják okosan használni a kreatív munka, a csoportmunka közben.

Létrehoztam a: **Magma Műhely: facebook csoportot** <https://www.facebook.com/groups/171089183487383/>, amely azoknak a pedagógusoknak szól, akik részt vettek a tárlatvezetésekben, műhelyfoglalkozásokon, az információcsere megkönnyítése érdekében.

A pedagógusokkal év végén tartottam egy közös ünnepet, megbeszélést, ahol összegeztem a Magma Műhely keretei között zajlott tevékenységeket illetve megköszöntem, hogy felkaroltak, támogattak, jelen voltak, aktívan részt vettek, majd elmondták tapasztalataikat, észrevételeiket, beszéltek élményeikről, az együttműködés utóhatásairól.

A Magma Műhely anyagi keretét a Magma Kortárs Művészeti Kiállítótér többnyire általam megírt nyertes pályázatai jelentették, valamint a Magma eszköztára, ez a folytonosság fenntartásához meglehetősen bizonytalan és minimális háttérnek bizonyult. Hosszútávú működéséhez egy állandó támogatóra lenne szüksége a projektnek, amely 1-2 alkalmazott

fizetését biztosítani tudná valamint az eszközsükséglet kiegészítéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulna.

A Magma Műhelyben 2015-2019 között **28** különálló workshopot tartottam interaktív tárlatvezetéssel egybekötve, amelynek a koncepcióját és módszertanát esetenként kidolgoztam és az aktuális kiállításához kapcsoltam, művészettörténeti és képelméleti hálózatokat építve a kiállított művek körül. A több mint **350** alkalom fotódokumentációja a <http://magma.maybe.ro/archive.php> oldalon követhető nyomon.

